

RÉGI MAGYAR KÖNYVTÁR

Adalékok a Régi Magyar Könyvtárhoz.

— Tizenhetedik közlemény. —

290.

Heidelberg. 1620.

Szabó (Sartoris) Georgius, Samarjai. XIII. DE JUSTIFICATIO-
NE | FIDEI. | *Respondente* | GEORGIO SARTORIS SAMARAEO | Ungaro. |
4. *Februar* 1615. |

[Heidelbergae. Impensis Jonae Rosae. Typis Joh. Georgii Geyderi.
1620.] 8°

Lásd: **Pareus David**: Collegiorum theologicorum. Pars altera. Collegium
V. 13. N₇^a—N₇^b: 205—206. 1.

Magyar Nemzeti Múzeum.

291.

Heidelberg. 1620.

Szabó (Sartoris) Georgius, Samarjai. III.¹ DE COMMUNICA-
TIO- | NE IDIOMATUM IN PER- | fona Chrifiti. | *Respondente* | GEORGIO
S. SAMARAEO Ungaro. | 5. *Auguft.* 1615. |

[Heidelbergae. Impensis Jonae Rosae. Typis Joh. Georgii Geyderi.
1620.] 8°

Lásd: **Pareus David**: Collegiorum theologicorum. Pars altera. Collegium
VI. 8. P₅^a—P₆^b: 233—236. 1.

Magyar Nemzeti Múzeum.

¹ Téves, VIII. helyett.

292.

Heidelberg. 1620.

Szabó (Sartoris) Paulus, Czeplédi. II. DE SCRIPTURÆ SACRÆ
PERSPICUITATE ET | perfectione. | *Respondente & Authore.* | PAULO
S. CEGLEDINO UNGARO. | 5. *Maii* 1613. |

[Heidelbergae. Impensis Jonae Rosae. Typis Joh. Georgii Geyderi.
1620.] 8°

Lásd: **Pareus David**: Collegiorum theologicorum. Pars altera. Collegium
II. 2. F₃^b—F₆^a: 86—88. 1.

Magyar Nemzeti Múzeum.

Köblös Zoltán.

Az 1638-iki bártfai kalendárium.

Szabó Károly 1638-ból csak a tejfalvi magyar naptárt ismeri. (R. M. K. I. 685.) Pedig volt még abban az esztendőben más magyar naptár is. Frölich Dávid szedte Bártfán e latinból készült munkát azon év folyamán.

A gyulafehérvári káptalan levéltára őrzi (1418. sz.) annak az „eperjesi régi mesternek“ Medgyesi Pálhoz intézett levelét¹, a ki e Kalendáriumot magyarra fordította. Nevét nem írta a levél alá, csak a kezdőbetűkkel (J. S. S.) sejteti kilétét; gyűrűpecsétjének köriratából azonban megtudjuk, hogy *Serédi* János. Medgyesi különben azt írja róla,² hogy Bártfán egykor pedagogusa volt.³

A hosszú levél idevágó részlete így hangzik:

„Úgy tetszik tavaly kévánt vala Kegyelmed új Calendariomot, de Brewer⁴ uram még el nem készítette volt. Én mostan ez esztendeit küldtem Kegyelmednek, aminemőt a Bartphainak fordítottam, (mert Frölich Uram elhasznolt már amattól) inter plures occupationes bizony csak cursim et per hamaritudinem;⁵ a deákból penig, kiben csuda szokatlan és nehéz terminusokkal élt, kiket hertelen csak ad sensum quantumcunque fordítottam, magyaráztam. Ahol az mensiseknek külön külön állapotját describálta, Decembris Lunatio, Januarii Lunatio etc. ilyen módon procedált. Ilyen obscurus sok szók voltak. Azt én, consulálván Comeniusnak⁶ Januam linguarum, németül *Mondenschein* azaz *hold feltetszésének*, Lunae apparitionem magyaráztam. A Lőcseinek Herlicius Calendariomat fordítottam, de későre tette szerit.“

E sorokból látszik, hogy a fordító a bártfai nyomda számára nem Herlicius naptárát használta fel. Továbbá, hogy a nyomdai munka 1638 első felében készülhetett. A latin szavak magyarázására a fordító felhasználta ugyanis Comenius „Janua linguarum“ cz. idézett latin-német munkáját, mely csak 1638 elején került ki a brassai nyomdából. Időbe tellett tehát, míg az eperjesi mester kezébe jutott Erdély keleti széléről e munka s míg azt haszonnal forgathatta. Szeptember 15-én azonban már kész példányt küld a naptárfordító Medgyesinek. Ekként világos, hogy a „cursim“ készült fordítás az előző hónapokban napvilágot látott.

Érdekes különben, hogy a Frölich-nyomda e korai terméke teljesen elveszett a régi könyvesházak polczairól. Vagy talán csak lappang elborítva porral, feledéssel?

(Gyulafehérvár.)

Dr. Szentiványi Róbert.

¹ Lásd a *Közművelődés* 1911. évf. 32. száma 5. lapján e levél sajtóhibával teljes szövegét. ² Ugyanott, a 6. lapon.

³ A pecsét körirata ez: Johannes Sraedius.

⁴ Breuer János orvos és lőcsei könyvnyomató.

⁵ Erről a latin alkotású magyar szóról írtam az *Erdélyi Múzeum* 1911. évf. 306. l.

⁶ Comenius Ámos János.